Finansutskottets betänkande

1983/84:6

om den reala förräntningen av livförsäkringskapital

I motion 1982/83:1706 av Rune Rydén (m) hemställs att riksdagen uttalar att möjlighet till realräntelån bör införas för försäkringsbolagens oprioriterade placeringar.

Utskottet har inhämtat *yttranden* över motionen från fullmäktige i riksbanken och Svenska försäkringsbolags riksförbund.

Motionen

I motion 1706 anförs att en viktig del av sparandet i landet sker i form av försäkringssparande. Tyvärr har försäkringsspararna endast vid tre tillfällen under tiden 1970–1981 haft en real förräntning på sina pengar. Mot den bakgrunden måste man fråga sig om det inte är nödvändigt att bereda försäkringsföretagen sådana möjligheter till kapitalplaceringar att de har någon chans att skapa en real förräntning på försäkringssparandet.

Motionären föreslår därför att försäkringsbolagen på nytt får möjlighet att införa realräntelån – dvs. lån vars räntesats är knuten till exempelvis konsumentprisindex – för de oprioriterade placeringarna.

Yttrandena

Riksbanksfullmäktige avstyrker i sitt yttrande motion 1706. Fullmäktige anför att förklaringen till att negativ realränta förekommit på försäkringsbolagens totala placeringar väsentligen sammanhänger med att lägre räntor tillämpats på lån som lämnats långt tillbaka i tiden då inflationen var lägre.

De oprioriterade placeringarna har under senare år utgjort endast en mindre del av försäkringsbolagens totala placeringar. Förslaget att försäkringsbolagen skulle tillåtas att ge realräntelån på oprioriterade krediter skulle därför endast få begränsad betydelse för avkastningen på deras totala placeringar. Såväl oprioriterade som prioriterade placeringar, gamla såväl som nya, skulle behöva vara indexbundna för att med sådana bindningar erhålla positiv realavkastning om priserna höjs på sätt som skedde i kölvattnet av oljeprischockerna.

Som fullmäktige framhåller i sitt remissyttrande över realbeskattningsutredningens betänkande (SOU 1982:1) är det fel väg att gå att anpassa kreditsystemet för att eliminera effekterna av en hög inflation. I stället bör alla krafter inriktas på att reducera inflationstakten. Ett led i denna politik

bör vara en avindexering och inte införande av indexbindningar inom nya områden av ekonomin.

Svenska försäkringsbolags riksförbund tillstyrker förslaget i motion 1706 och hänvisar till sitt yttrande över betänkandet "Real beskattning". Förbundet framhåller där att behovet av ett reallån får utgöra ett alternativ bland andra låneformer på en fri kreditmarknad. Förbundet avstyrker emellertid förslaget om ett generellt realt system som föreslås i betänkandet "Real beskattning" (SOU 1982:1–3).

Utskottet

Frågor om reallån eller partiella reallån har behandlats vid flera tillfällen de senaste åren (FiU 1980/81:8 och FiU 1982/83:8). Motionsyrkanden härom har avslagits av riksdagen. Riksbanksfullmäktige har vid dessa tillfällen i yttranden redovisat flera av de olägenheter som är förknippade med reallånen.

Det bör noteras att motionärens förslag om reallån endast berör en del av livförsäkringsbolagens kapitalplaceringar. Ett genomförande av motionärens förslag skulle därför inte innebära att livförsäkringskapitalet garanterades en real förräntning. Som utskottet ser det kommer motionärens syfte att tillgodoses på ett bättre sätt genom att inflationen pressas ned. Därigenom kan livförsäkringskapitalet försäkras en positiv real förräntning. Det kan noteras att förhållandena nu ser ut att utvecklas mot relativt höga realräntor. Inflationstakten avtar samtidigt som det nominella ränteläget alltjämt är högt.

Utskottet har i olika sammanhang, senast våren 1983, uttalat att ett nödvändigt krav för att komma till rätta med den höga inflationstakten och det höga ränteläget är att begränsa budgetunderskottets storlek. Därigenom minskar statens anspråk på kapitalmarknaden, vilket skulle verka dämpande på räntenivån. En förutsättning för att minska underskottets tillväxt är att utgifternas tillväxt begränsas. De bör så långt möjligt avindexeras, och ett införande av reallån innebär ett steg i motsatt riktning. Utskottet vill mot denna bakgrund avstyrka motion 1706.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motion 1982/83:1706.

Stockholm den 27 oktober 1983

På finansutskottets vägnar
ARNE GADD

Närvarande: Arne Gadd (s), Paul Jansson (s), Per-Axel Nilsson (s), Lennart Blom (m), Roland Sundgren (s), Christer Nilsson (s), Filip Fridolfsson (m), Rolf Rämgård (c), Torsten Karlsson (s), Bo Södersten (s), Hugo Hegeland (m), Rolf Andersson (c), Anders Andersson (m), Hans Petersson i Hallstahammar (vpk) och Kenth Skårvik (fp).

minab/gotab Stockholm 1983 77048